

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่อง นางอุกฐรา

ชื่อผู้เขียน นางสาววราปรุมา คำหมู่

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาและวรรณกรรมล้านนา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

รองศาสตราจารย์เอมอร ชิตตะโสภณ ประธานกรรมการ
 ดร. ยัวร์ลัด ฮันดิอัส กรรมการ
 ศาสตราจารย์ ดร. อุดม รุ่งเรืองศรี กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมล้านนาเรื่อง นางอุกฐรา กับวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเหมือนกัน ทั้งในประเทศไทยและในประเทศใกล้เคียง ในด้านแก่นเรื่อง โครงเรื่อง อนุภาค ตัวละคร ฉาก และความคิดเชิงปรัชญาของผู้แต่งตลอดจนแง่คิดด้านวัฒนธรรมความเชื่อของสังคมท้องถิ่น ซึ่งเป็นภาพสะท้อนที่เห็นได้จากสำนวนต่าง ๆ เหล่านั้น การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้สำรวจและรวบรวมวรรณกรรมเรื่องนางอุกฐรา ทั้งที่ปรากฏในประเทศไทยและประเทศใกล้เคียงจำนวน ๕๗ สำนวนซึ่งเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ ๓๐ สำนวน และวรรณกรรมมุขปาฐะ ๑๗ สำนวน จากสำนวนที่รวบรวมทั้งหมดนั้นผู้วิจัยใช้คัมภีร์ชาดกของล้านนาเป็นฉบับหลักในการศึกษาวิเคราะห์ และนำฉบับลายลักษณ์อื่น ๆ ได้แก่ฉบับคร่าวช่อของล้านนา "ปลาบู่ทองกลอนสวด" ของภาคกลาง "ปลาบู่ทองกลอนसार" ของภาคอีสาน "ปลาบู่ทองคำภาพย์" ของภาคใต้ รวมทั้งสำนวนลาว พม่า และมอญ มาศึกษาเปรียบเทียบโดยละเอียด พร้อมนี้ผู้วิจัยได้นำฉบับมุขปาฐะสำนวนต่าง ๆ และเรื่องเดียวกันนี้จากประเทศอื่นมาศึกษาประกอบ เพื่อให้เห็นถึงความแพร่หลายของนิทานเรื่องนี้จากการศึกษาพบว่า เรื่องนางอุกฐราได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายดังจะเห็นได้จากการที่มีคร่าวช่อรวมปรากฏอยู่เป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากการแต่งเป็นคร่าวช่อ และการนำไปเล่าเป็นสำนวนมุขปาฐะทั่วไปในอาณาบริเวณล้านนาและขอบเขตใกล้เคียง

ผู้วิจัยพบว่าวรรณกรรมล้านนาเรื่อง นางอุทธรา ทั้งที่เป็นฉบับคร่าวธรรม คร่าวขอ และสำนวนมุขปาฐะ ตลอดจนสำนวนต่าง ๆ ของกลุ่มชนอื่นในเขตใกล้เคียงมีโครงเรื่อง เหมือนกัน เพียงแต่อนุภาค ตัวละคร จาก ความคิดเชิงปรัชญา ตลอดจนสะท้อนวัฒนธรรมที่ แตกเพี้ยนกันไปบ้าง โดยเฉพาะสำนวนจากประเทศลาวคล้ายคลึงกับสำนวนล้านนาเป็น อย่างยิ่ง

งานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น ๕ บท ในบทแรกกล่าวถึงความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการ ศึกษา สภาพของงานวิจัยและงานเขียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ขอบเขตการศึกษาและวิธีการ วิจัย บทที่ ๒ เป็นเรื่องของ การแพร่กระจายของเรื่อง นางอุทธราสำนวนต่าง ๆ ใน ประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง บทที่ ๓ เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเรื่อง นางอุทธรา ฉบับคร่าวธรรมล้านนากับฉบับอื่น ๆ ในด้านแก่นเรื่อง โครงเรื่อง อนุภาค ตัวละคร จาก และความคิดเชิงปรัชญาของผู้แต่ง บทที่ ๔ แสดงถึงการสะท้อนวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมของสังคมท้องถิ่นที่ปรากฏในเรื่อง นางอุทธรา บทที่ ๕ เป็นการ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป ในภาคผนวกมีเนื้อเรื่อง นางอุทธราสำนวนต่าง ๆ ทั้งสำนวนลายลักษณ์และสำนวนมุขปาฐะซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมมาจาก แหล่งต่าง ๆ

versions, that is the Khao So of Lan Na, the Pla Bu Thong Klon Suad of the Central region, Pla Bu Thong Klon Sarn of the Northeast, Pla Bu Thong Kham Karp of the South as well as the Lao, Burmese and Mon versions, are thoroughly studied and compared. As for the orally transmitted versions and the variant stories from other countries, these are studied in order to demonstrate the widespread existence of the Nang Uddhara theme. The popularity of the story is apparent from the numerous copies of the Jataka as well as the Khao So adaptation and the multitude of orally transmitted versions which can be found in Lan Na region and neighbouring areas.

The author found that the story of Nang Uddhara in Lan Na in the form of Jataka, Khao So, and oral versions as well as the versions in the neighbouring areas have the same plot, while differing with respect to motifs, characters, setting, philosophical thinking and cultural reflections. As for the Lao version, it is identical with the Lan Na one.

The thesis is divided into 5 Chapters. Chapter 1 contains the information about the importance and the purpose of the study, the state of research and relevant works of other scholars, as well as aims and scope of the study, and the methodological approach used by the author. Chapter 2 is about the distribution of Nang Uddhara versions in Thailand and neighbouring countries. Chapter 3 contains a comparative analysis of Nang Uddhara Jataka version as found in Lan Na together with various other versions

with respect to theme, plot, motifs, characters, setting, and philosophical thinking. Chapter 4 tells about cultural aspects, customs, belief systems, and values of local societies as found in the various versions of Nang Uddhara. In chapter 5 conclusions are drawn and suggestions made for further study. In the appendix there are added various versions of Nang Uddhara and related literary works including orally transmitted versions collected by the author.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved